

20.10.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asia: HE 111/2025 Hallituksen esitys eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Asiantuntijalausunto/Lääketeollisuus ry

Lääketeollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaan hallituksen esitykseen.

Sääntelyn uudistamisessa tulee keskittyä tulevaisuuden kestäväen lainsäädännön laatimiseen. Uudistustoimien toteuttamisen seurauksena suomalaisilla potilailla ja terveydenhuollolla on edelleen oltava käytössään ajantasainen ja riittävä lääkevalikoima. Yhtenä uudistusten tavoitteena tulee olla kustannustehokas ja suomalaisten tarpeisiin vastaava lääkkeiden jakeluverkosto. Järjestelmän tarkoituksena on taata toimiva lääkehuolto maassamme.

Lääketeollisuus on kasvuala. Investointien edellytyksenä ovat paremmat toimintaedellytykset lääkekehitykselle ja uusien lääkkeiden käyttöönotolle, mukaan lukien toimiva lääkejakelun infrastruktuuri. Investoinnit edellyttävät myös pitkäjänteistä politiikkaa päättäjiltä. Jotta Suomi pysyy kilpailukykyisenä, toimialalle ei tule kohdentaa nyt määrättyjen 30 miljoonan euron vuotuisten säästöjen päälle lisäsäästöjä.

Lääketeollisuus ry:n viestit tiivistetysti:

Lääkkeiden jakeluverkoston tulee olla riittävän kattava ja väestön tarpeet huomioiva. Toimiva jakeluverkosto on suomalaisten lääkehoidon ja lääkehuollon perusedellytys sekä merkittävä huoltovarmuustekijä.

Apteekkijärjestelmän uudistaminen on toteutettava hallitusti ja muutosten vaikutuksia arvioitava jatkokehitystä varten. Muutosten seurauksena ei pidä joutua tilanteeseen, jossa lääkkeiden saatavuus ja saavutettavuus vaarantuisivat.

Suomen kaltaisen, lääkkeiden osalta vahvasti tuontiriippuvaisen maan on aktiivisesti huolehdittava siitä, että maan toimintaympäristö säilyy yrityksille houkuttelevana. Se on keskeisin keino varmistaa riittävä lääkevalikoima potilaiden ja terveydenhuollon käyttöön.

Apteekkitalous

Lääketeollisuus ry pitää ehdotettua tasaisesti kaikkia reseptilääkkeiden taksaluokkia leikkaavaa mallia kannatettavana esitetyistä kolmesta vaihtoehdosta (edullisista lääkkeistä leikkaava taksamalli, tasaisesti leikkaava taksamalli ja kalliista lääkkeistä leikkaava taksamalli). Ehdotettu taksaluokkien muutos tuottaisi hallitusohjelman mukaisesti tavoitellun pysyvän vuotuisen 30 miljoonan euron säästön. Tasaisesti leikkaava taksamalli hyödyttää kaikkia lääkkeen käyttäjiä eikä kasvata kuluttajien maksurasitetta, mikä parantaa kuluttajan mahdollisuutta hankkia tarvitsemansa lääkkeet.

Lääketeollisuus ry kannattaa ehdotusta apteekkiveron perusteen muuttamisesta verovelvollisen liikevaihdosta apteekin lääkemyynnin myyntikatteeseen.

Ehdotettu progressiivinen apteekkiveromalli tukee näkemyksemme mukaan riittävän kattavan lääkkeiden jakeluverkoston säilymistä paremmin kuin vaihtoehtona ollut tasaveroon perustuva malli. Esityksen mukaan progressiivinen veromalli kohdentaisi useammalle apteekille positiivisia verovaikutuksia ja vähemmän negatiivisia verovaikutuksia kuin tasaveromalli, mikä osaltaan tukisi riittävän kattavan lääkkeiden jakeluverkoston ylläpitämistä.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotettujen reseptilääkkeiden lääketaksamuutoksen ja apteekkiverotuksen muutoksen arvioidaan ylläpitävän valtion apteekkiverokertymää.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myyntikanavan laajentaminen

Lääketeollisuus ry kannattaa esityksen mukaista vaiheittaista lähestymistapaa rajatun itsehoitolääkevalikoiman myyntikanavan laajentamisesta.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman hinta- ja verotussäätely

Rajatulle itsehoitolääkevalikoimalle sovellettaisiin hallituksen esityksen mukaan jatkossa erilaista hintasäätelyä kuin vain apteekista myytävälle itsehoitolääkkeille. Lääketeollisuus ry pitää tärkeänä, että sama hinnoittelusäätely koskee kaikkia rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan kuuluvia itsehoitolääkkeitä riippumatta siitä, myytäisiinkö niitä apteekeissa vai myös apteekkien ulkopuolella.

Yksi lakimuutosten tavoitteista on luoda nykyistä tehokkaampaa hintakilpailua itsehoitolääkkeille. Rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan kuuluville valmisteille sallittaisiin jatkossa tukkuhinta-alennukset, mikä oletettavasti edistäisi hintakilpailua. Lääketeollisuus ry ei pidä todennäköisenä, että tukkualennukset johtaisivat kuluttajien maksamien hintojen merkittävään laskuun. Sen sijaan näemme riskinä, että alennukset ohjaavat lääkevalikoimaa epätarkoituksenmukaisesti. Muualta kuin apteekista saatavien lääkkeiden tarpeettomaan käyttöön ei tule kannustaa esimerkiksi hinnoitellulla.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman valmisteiden osalta kaikkia myyntikanavia on kohdeltava verotuksen osalta tasapuolisesti riippumatta myyntikanavasta. Tämä huomioden esitys rajatun itsehoitolääkevalikoiman poistamiseksi apteekkiveron perusteesta on kannatettava.

Rajatun itsehoitolääkevalikoiman myyntikanava ja vähittäismyyntiluvat

Pidämme keskeisenä sitä, että lääkeyrityksellä (myyntiluvan haltija) on oikeus päättää lääkkeensä myyntikanavasta, sillä yritys vastaa muun muassa lääkkeeseensä liittyvistä lääketurvallisuus- ja tuotelaatuasioista jatkossakin. Kannatamme esitettyä lääkevalmistekohtaista myyntilupamenettelyä myyntikanavan laajentamiseksi.

Lääketeollisuus ry kannattaa toimipistekohtaista vähittäislupamenettelyä. Lääkkeiden tukku- ja vähittäisjakelu tulee pitää toisistaan riippumattomina. Kaikkia toimijoita tulee myös koskea samat lääkkeiden varastointia ja käsittelyä koskevat vaatimukset.

Lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen täysimääräinen kohdentaminen valtiolle

Hallituksen esityksen mukaan lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvät lääkeyritysten Kelalle maksamat palautusmaksut kohdennettaisiin vuodesta 2026 alkaen täysimääräisesti valtion osuuteen sairausvakuutuksen menoista. Lisäksi ehdollisen korvattavuuden palautusmaksut huomioitaisiin jatkossa paremmin niiden tosiasiallista kertymää vastaavana, 90 miljoonaksi euroksi. Pidämme tätä perusteltuna, sillä palautusmaksujen huomiointi valtion sairausvakuutusmenoissa on ollut alimitoitettua. On tärkeää, että toimenpiteellä voidaan kattaa sekä kehysriihessä keväällä 2024 päätetty 10 miljoonan euron leikkaus lääkekorvausmenoista että budjettiriihessä syksyllä 2025 päätettyjä lisäsäästöjä. Muiden uusien säästötoimien toteuttaminen olisi omiaan vaarantamaan sekä lääkkeiden saatavuutta Suomeen että lääketeollisuuden investointeja maahamme.

Lääkemääräyksestä poikkeava lääkkeiden toimittaminen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaaminen

Lääketeollisuus ry katsoo, että esitetyt muutokset selkeyttävät lääkkeiden toimittamista hallitusohjelmatavoitteiden mukaisesti. Pidämme tärkeänä, että lääkkeen saatavuushäiriöiden osalta poikkeamisia ei tehdä lähtökohtaisesti apteekin oman varastopuutteen vuoksi ja että apteekin velvoite ylläpitää asiakaskuntansa tarpeiden mukaista lääkevarastoa säilyy.

Kunnioittaen,

Anne-Mari Virolainen

Lääketeollisuus ry

toimitusjohtaja

Puh. 050 512 1941

anne-mari.virolainen@laaketeollisuus.fi